

መጻምድቲን ውላድን

መጻምድቲ

መሰልን ግዴታን ወለዲ

ወለዲ ምዃን

ምእላይ/ምምራሕ ቆልዑት

አባላት ስድራቤት ናብ ስዊስ ምምጻእ

ግጭት / ዘይምርድዳእ

መጻምድቲ

ኣብ ስዊስ ዝተፈላለዩ ዓይነት ናይ ብሓባር ከም መጻምድቲ ኮንካ ምንባር ቅቡል እዩ። ንክትምርዓው፡ ብውሕዱ 18 ዓመት ክመልእ ኣለካ። እቶም መጻምድቲ ክልቲኦም፡ ሓደ ዓይነት መሰልን ግቡእን ኣለዎም።

ብሓባር / ብሓንሳብ ምንባር

ናይ ብሓንሳብ ከም መጻምድቲ ኮንካ ምንባር መልክዕ ኣብ ስዊስ ኣብዘን ዝሓለፉ ዓሰርተ ዓመታት ብዙሕ ተቐይሩ። ከም ዝውቱር ክልተ ዘይተመርዓዉ መጻምድቲ፡ (ብሓንሳብ ዝነብሩ መጻምድቲ፡ Konkubinats) ኮይኖም ምስ ናይ ሓባር ደቆም ብሓንሳብ ክነሩ ልሙድ እዩ። ሓደ ፍሉጥ ዝኾነ ናይ ሓላፍነት ምክፍፋል ኣብ መንጎ ኣቦ ወይ ኣደ የለን። ሓደ ዓይነት ሕጋዊ መሰልን ግቡእን ዘሰክም ሕጋዊ ዝኾነ ብሕጊ ተፈላጥነት ዘለዎን ቅቡልን እዩ።

መርዓ / ናይ ውዕል መጻምድቲ

ኣብ ስዊስ ሓደ ሰብ ክምርፖ እንተኮይኑ፡ 18 ዓመት ክመልእ ኣለዎ። ክምርፖ ዝደሊ ሰብ ኣብ ዝነበረሉ ናይ ዞባ ምምሕዳር ከባቢ ቤት ጽሕፈት ናይ ሲቪልስታንድ (Regionales Zivilstandsamt) ከመልክት ኣለዎ። እዚ ሲቪልስታንድ ናብ ናይ መጻምድቲ መቀራረቢን መሰናድኢን መስርሕ ትካል የማሓለል። ኣብዚ ከኣ ናይቶም መጻምድቲ ሓላፍነት ብንጹር ይግለጽ። ድሕሪ ምርግጋጽ ነዚ ናይ ምቅርራብ ግዜ፡ እቲ መርዓ ኣብ ውሽጢ 3 ወርሒ ይፍጸም። እቲ ናይ ሲቪልስታንድ በዓል ስልጣን ንመርዓ ዘድሊኩሉ ሰነዳትን፡ ምቅርራባትን የረጋግጽን ይሕብርን። ሓደ ካብቶም መጻምድቲ ኣብ ወጻኢ ወይ ካብ ስዊስ ወጻኢ ዝነበር እንተኮይኑ፡ ናብ ስዊስ ንክመጽእ መእተዊ ቪዛ ንምቅርራብ መርዓ ይሕተተሉ። ሓደ ዓይነት ጾታ ዘለዎም መጻምድቲ ውን ልክዕ ከም ካልእ ሕጹያት መሰልን ግቡእን ሓዘም ይምርዓዉ።

መሰልን ግቡእን

መጻምድቲ ሰብ ሓዳር ብሕጊ መሰረት ሓደ ዓይነት መሰልን ግቡእን ንክልቲኦም ብማዕረ ዝርኢ ቀያዲ ሕጊ ኣለዎም። ክልቲኦም መጻምድቲ ብነጻ ድልየት ክምርዓዉ ኣለዎም። ናይዚ ተምክሮ ዘለዎም ሰብ-ስልጣን፡ ዝኾነ ንመርዓ ተገዲዱ (Zwangsheirat) ዝገብር፡ ድሕሪ መርዓ ነቲ ውዕል ከፍርስዎ ወይ ዘይቅቡል ክገብርዎ ይኽእሉ። ንገለ ወገን፡ ነቲ ናይ ምግዳድ መርዓ ዝፈጸሙ ከኣ ክቐጽዑም ይኽእሉ። ተገዲዱ ንመርዓ ዝእተወ ኮይኑ ዝተሰምዕ ሰብ፡ ሓገዝ ክሓትት ይግብእ። ነዚ ዝምከት ሓገት ኣብ ካንቶን ኣርጋው፡ ፍሉይ ቁጽሪ ተለፎን፡ (062 835 47 90) ኣሎ።

ውጥን ስድራቤት

ንውጥን ስድራቤት፡ ጥንሲን ጾታዊ ርክብን ዝምልከት ምኽርን ሓበሬታን፡ ኣብ ካንቶን ኣርጋው ፍሉይ ናይ ኣማኸርቲ ማእከል፡ ኣብ ኣራው ወይ ኣብ ብሩግ ምውካስ ይክኣል። እዞን ትካላት፡ ብእምነትን፡ ምስጢር ብምዕቓብን፡ ንክንክን ቆልዑትን ፡ጾታዊ ጸገማት፡ ዘይተደልየ ጥንሲ (ungewollte Schwangerschaften) ፡ ወይ ናይ ብልዕቲን ኣካላት ጾታዊ ርክብ ሕማማት ዝምልከት ብነጻ የማኽሩ። እዞም ትካላት ንጀመርቲ (ዕሳላት) ወለዲ ወይ ሕጻናት ዘለዎም ሰባት የማኽሩ።

ፍትሕ/ ምፍልላይ

ምፍታሕ ክልተ መጻምድቲ፡ ብክልቲኦም ወይ ብሓደ ወገን ክጥለብ ይከኣል። ነዚ ዝምልከት ሓላፍነት ዝወሰድ፡ ናይ ስድራ-ቤት ተግባቂ (Familiengericht) ኣብ ወጻኢ ሃገር ዝተፈጸመ ሓዳር እውን ብመሰረት ሕጊ ስዊዘርላንድ ክፋታሕ ይኽእል እዩ። ነዚ ንምግባር ሓደ ሰብ ኣብ ስዊዘርላንድ ማእከል ህይወት ክህልዎን እንተ ወሓደ ንሓደ ዓመት ኣብዚ ክነብርን ኣለዎ። ፍትሕ ኣብ መንበሪ ፍቓድ ወይ ኣብ ቀጻሊ መስርሕ ዜጋ ምዃን ጽልዋ ክህልዎ ይኽእል እዩ። ድሕሪ ፍትሕ ወጻእተኛታት ኣብ ስዊዘርላንድ ክጸንሑ ዝኽእሉ እንተ ኮይኖም ወይ እንተ ዘይኮይኖም ኣብ ዝተፈላለዩ ረጅሒታት ይምርኮስ። ንግዳያት ዘቤታዊ ዓመጽ ዝኹኑ ፍሉይ ሕግታት ይወጽኡሎም እዩ። ብዛዕባ ፍትሕ ሓበሬታ እንተ ደለኻ ምስ ማእከል ምኽሪ ሓዳርን ስድራ ቤትን ወይ ምስ ማእከል ኣማኸርቲ ሕጊ ኽትራኹብ ትኽእል ኢኻ።

ዝያዳ ሓበሬታ (ሊንክኣድራሻታት ብሮፕራት ቡለቲን)

www.hello-aargau.ch/ti/partnership-and-children/partnership

መሰልን ግዴታን ወለዲ

ሓደ ሕጻን ዝወለደ ሰብ፡ ብቁልጡፍ ነቲ ሕጻን ኣብ ናይ ህዝቢ መዝገብ/ ሲቪልስታንድ/ ከመዝግቦ ይግባእ። ኣብ ዝተመርጸ ወለዲ፡ ውሉድ ኣብ ምክንኻን ዝምልከት ሓላፍነት ናይ ክልቲኦም ብቀጥታ ይምዝገብ፡ ኣብ ብሕጊ ዘይተመርጸ ግን፡ ነዚ ዝምልከት እቶም ወለዲ ባዕላቶም ከነጽርዎ ይግባእ።

መሰልን ግዴታን ወለዲ

ሓደ ሕጻን ዝወለደ ሰብ፡ ብቁልጡፍ ነቲ ሕጻን ኣብ ናይ ህዝቢ መዝገብ/ ሲቪልስታንድ/ ከመዝግቦ ይግባእ። ኣብ ዝተመርጸ ወለዲ፡ ውሉድ ኣብ ምክንኻን ዝምልከት ሓላፍነት ናይ ክልቲኦም ብቀጥታ ይምዝገብ፡ ኣብ ብሕጊ ዘይተመርጸ ግን፡ ነዚ ዝምልከት እቶም ወለዲ ባዕላቶም ከነጽርዎ ይግባእ።

ናይ ኣባነት ተፈላጥነት

ብሕጊ ዝተመርጸ ሰባት ምስዝወልዱ፡ እቲ በዓል ቤት ሰብኣይ ብቀጥታ፡ ከም ኣቦ ይፍለጥ። እቲ ኣቦ ኣብዚጉዳይ ምስዘይ ኣምነሉን ምስዝጠራጠርን፡ እቲ ኣባነት ብሕጊ ንክነጸግ ክጠርዕ ይከኣል። እቶም ወለዲ ዘይተመርጸ ምስዝኾኑ ግን፡ እቲ ኣቦ ብቐጥታ ከም ኣቦ ኣይምዝገብን ኢዩ። ኣብዚ እቲ ኣቦ፡ ኣብ ምምሕዳር ከባቢ ሓላፍነት ናይ ህዝቢ መዝገብ ዝኾነ ትኣል፡ ቅድሚ ሕጻን ምውላዱ ወይ ድሕሪ ምውላዱ፡ ከም ኣቦ ተፈላጥነቱ ክምዝገብ ይከኣል። እቲ ኣቦ ነቲ ውላድ ካም ኣቦ ተፈላጥነት ክወስድ ዘይቅበሎ እንተኮይኑ ግን፡ እታ ኣደ ኣብ ቤት-ፍርዲ ቀሪባ ኣባነት ከትፍልጥ ትኽእል ኢያ።

ናይ ወለዲ ምእላይ / ምክንኻን ሓላፍነት

ወለዲ ናይ ውላዶም ድሕነትን፡ ጽቡቕ መዕባይን፡ ሓልዮትን ኣተኣላልያን መዕባይ (elterliche Sorge) ዝምልከት ምሉእ መሰልን ግቡእን ኣለዎም። ነዚ ዝምልከት፡ ንኣብነት፡ ኣተግባብያ፡ ወይ ገንዘባዊ ሓገዝ፡ኩሉ መነባብርን እዮም። ወለዲ ንውሉዶም ኣብ ኩሉ ሕጋዊ መዳያት ክሳብ ደቂ 18 ዝኾኑ ይውክልዎም ወይ ሓላፍነት ይወስድሎም። ወለዲ ብሕጊ ዝተመርጸ እንተኮይኖም፡ ብቀጥታ መሰልን ግቡእን ንውላዶም ዝምልከት ይህልዎም። ዘይተመርጸ እንተኮይኖም ግን፡ እቲ ኣቦ ነቲ ውላድ፡ ከም ኣቦ ተፈላጥነት ክወስድ፡ ክገብር ኣለዎ። ድሕሪዚ ወለዲ ብነጻ ድልዮቶም፡ ናይ ሓብር ናይ ውላድ ምሕላይን ምክንኻንን ብጽሑፋዊ መብርሂ ዝተሰነየ (gemeinsame elterliche Sorge) የቕርቡ። ነዚ ኣብ ናይ ህዝቢ መዝገብ፡ ኣብ ንውላድ ተፈላጥነት ዝወሃቡሉ ግዜ፡ ኣብ ዘባዊ ናይ ህዝቢ መዝገብ ማእከል፡ ወይ ከኣ ጸኒሖም፡ ኣብ ናይ ዘባ ናይ ህዝቢ መዝገብ ማእከል፡ ኣብ ናይ ሕጻናትን ቆልዑትን ተጣብቑቲ መሰል ሰብ-ስልጣን (Kindesschutzbehörde, KESB) ኣብ ናይ ስድራቤት ቤት-ፍርዲ ኣብ ናይ ወረዳ ቤት ጽሕፈት፡ ይፍጸም። ኣብዚ እቶም ዘይተመርጸ ወለዲ ኣብ መዕባይን ምክንኻንን ውላድ፡ ዘይምርድዳእ ምስዝህልዎም፡ እቲ ተጣባቂ መሰል ሕጻናትን ቆልዑትን ይውስን። ነዚ ዝምልከት ሕቶ ዘለዎ ወይ ሓገዝ ዝደለ፡ ኣብ ዝምልከቶም ናይ ምክሪ ትኣላት ማእከል ክውከስ ይከኣል።

መነባብር

ክልተ ወለዲ እንተተፈላልዮም፡ ነቲ ውሉድ ክከናዥንዎ፡ ክልቲኦም ይግደዱ፡ ነቲ ውሉድ ብዛዕባ መነባብርኡ (መነባብርኡ፡ Unterhalt) ክሓስቡን ክሰርሑን ይግደዱ።ነቲ ቆልዓ ዘድሊ ገንዘባዊ ጠለባትን ኣተእላልዮኡን፡ ክልተ ወለዲ ክምድብዎ ኣለዎም። መነባብር ናይቲ ውሉድ፡ ኣደን ኣቦን ይከፋፈልዎ። ክንደይን ብከመይን ነዚ ይከፋፈልዎ ንዝብል ሕቶ፡ ኣብ ቁጠባዊ ኩነታት ናይ ነብሲ ወክሮምን፡ ኣብ ምእላይ እቲ ውሉድ ዘለዎም ተራን ይምርኮስ። ኣብዚ ጉዳይ ኣብ ምርድዳእ እንተዘይተበጸሐ፡ ቤት ፍርዲ ይውስን። ዝተወሰነሉ ክፍሊት ዘይሸፍን ወገን ከኣ፡ ካብ ምምሕዳር ከባቢ፡ ሓገዝ ይሓትት። ኣብዚ ዘድሊ ሓገዝ ይግበር፡ ወይ ነቲ ሓገዝ ከም ኩነታት እቲ ሓታቲ ይነጽጎ። (Alimentenbevorschussung)

ዝያዳ ሓበሬታ (ሊንክኣድራሻታት ብሮፕራት ቡለቲን)

www.hello-aargau.ch/ti/partnership-and-children/parents-rights-and-duties

ወለዲ ምኅን

ሓደ ቆልዓ ምዕባይ ብዙሕ ሓላፍነትን ጠለባትን ይሓትት። ብዙሓት ወለዲ ኣብ ዝተፈላለዩ ኣጋጣሚታት ንውላዶ እቲ ዝበለጸ እንታይ፡ ኢዩ ኢሎም ይሓቱ። ምስ ካልኦት ወለዲ ምትሕታት ጽቡቕ ውጽኢት ክርከቦ ይክኣል። ብዘይካዚ ብዙሓት ናይ ምኅን ትካላት ኣለዎ።

መራኸቢ ቦታታት

ንኣቦታትን ኣዴታትን ምስ ካልኦት ወለዲ ተመክሮን ሓበሬታን ዝለዎዎሉን፡ ደቆም ሒዞም ዘጸውትሉን ዝተፈላለዩ ንጥፈታት ዝግበሮ ኣቕርቦት ኣሉ። ገለ ኣቕርቦታት ብፍሉይ ንስዊስን ወጻእተኛታት ወለዲን ዝምድና ንክገብሩ ተባሂሉ ዝተዳለወ ኢዩ።

- ንጠበቡቲን ፍሑኽ ዝብሉ ክሳብ 2 ዓመት ዝዕድሚኦም ሕጻናት ኣብ ብዙሓት ምምሕዳር ክባቢታት ጋንታ ተንፍሓኽቲ (Krabbelgruppen) ዝበሃል ኣሎ። ኣብዚ ወለዲ ነንሕድሕዶም ይላለዩ።
- ወለዲን ሕጻናትን ናይ ገዛ ምንቅስቓስ ስፖርት (MuKi-/VaKi-/ElKi-Turnen) ዝገብሩን ዝዘናግዱን ኣገልግሎት ይህብ።
- ኣብ ናይ ወለዲ ማእከል (Familienzentrum) ዝተፈላለዩ ምርኢትን ኣኼባታትን ናይ ወለዲን ቆልዑትን ይግበር።
- ቤተ መጻሕፍቲ ንወለዲን ቆልዑትን ዝተፈላለዩ ኣገልግሎት ይገብሩ።

ኣብ ትነብርሉ ምምሕዳር ክባቢ ድኩም ብዛዕባ ዝተፈላለዩ ነዚ ዝምልከት ዝወሃቡ ኣገልግሎታት ምውካስ ኣዝዩ ኣገዳሲ ኢዩ።

ስልጠና ንወለዲ

ኣብ ካንቶን ኣርጋው ወለዲ፡ ንዝተፈላለዩ ዛዕባታት ዝምልከት ስልጠናታት ይሳተፉ። ኣብዚ ብፍላይ ንናይ ወጻእተኛታት ጠለባት ዝምልከቱ ስልጠናታት ይወሃቡ። ከም ኣብነት ዝጥቀስ፡ ብዛዕባ ናይ ስዊስ ናይ ትምህርቲ ሚላ/ኣገባብ ኢዩ። ገለ ስልጠናታት ብናይ ደገ ቋንቋ ይወሃቡ። ብዛዕባዚኦም ዝወሃቡ ኣገልግሎታት ኣብ ናይ ኢንተርኔት ኣድራሻ ምስልጣን ወለዲ ኣርጋው "Elternbildung Aargau" ካብ ቤት ትምህርቲ ወይ ምምሕዳር ክባቢ ሓበሬታ ምርካብ ይክኣል።

ናይ መዕባይ ኣማኸርቲ

ብዛዕባ ኣተዓባብያ ቆልዑት ብዙሕ ክፈልጥን ፡ ሓበሬታ ክረክብ ዝደልን፡ ዝተፈላለያ ናይ ምኅን ትካላት ክውከስ ይክኣል። ኣብ ኩሉ ዞባታት፡ ናይ ወለዲ ኣማኸርቲ ትካላት ኣለዎ። ብተወሳኺ ናይ ኣባታዊን እናታዊን ኣማኸርቲ (Mütter- und Väterberatung) ኣብ ዝተፈላለዩ ምምሕዳር ክባቢታት፡ ብዘኣዕባ ኣተዓባብያ ውላድን፡ ናይ ኣጠባብዞ ሚላን ሓበሬታ ይህባ። ኣብ ናይ ወልዲ ህጹጽ ረድኤት ዝድለየሉ ንወለዲ ፡ ክኢላታት እዚ ዓውዲ ብተለፎን ወይ ኢ-መይል (ተልፎን 0848 35 45 55 (ንቡር ታርፍ ዝኸፈሎ) www.elternnotruf.ch) ምውካስ ይክኣል።

ዝያዳ ሓበሬታ (ሊንክአድራሻታት ብሮቩራት ቡለቲን)

www.hello-aargau.ch/ti/partnership-and-children/being-a-parent

ምእላይ/ምምራሕ ቆልዑት

ብዙሓት አባታትን አዴታትን ድሕሪ ሕጻን ምውላዶም ብቕጥታ ናብ ስራሕ ይኸዱ። ምእንቲዚ ኣብ ካንቶን ኣርጋው ብዙሕ ቀረባት ንክንክን ቆልዑት ዝምልከት ኣሎ። መብዛሕትኡዚ ቀረባት ክፍሊት ዝሓትትዩ።

መውዓሊ ቆልዑት

ኣብ መውዓሊ ቆልዑት (Kinderkrippen): ቆልዑት ምሉእ መዓልቲ፡ብኣለይቲ ይእለዩን ይሕለዩን። ኣብ መብዛሕትኡ ቦታታት: ቆልዑት ካብ ናይ 3 ወርሒ ዕድሜኦም ክሳብ ናይ ትምህርቲ ዕድመ ዝኣክሉ: ኣብ ይእለዩ። ገለ መውዓሊ ሕጻናት: ናይ ትምህርቲ ዕድመ ዝበጽሑ ቆልዑትውን(ቅድሚን ድሕሪን ትምህርቲን: ኣብ ግዜ ምሳሕን) ይኣሉን ይሕዝን ኢዩ።ኣብ ናይ ምምዘጋብ ሊስታ ዝእትዉ ሕጻናት ኣዝዮም ብዙሓት ስለዝኾኑ: ወለዲ ንውሉዶም: ኣቐዲሞም ከመዝግብዎም ይግባእ። ነዚ ዝምልከት ክፍሊት: ካብ ቦታ ናብ ቦታ ይፈላለ: ገለ ክፋሉውን ናይቲ ከባቢ ምምሕዳር ይሸፍኖ። እዞን መውዓሊ ቆልዑትን ናይ ምምሕዳር ከባቢ ቤት-ጽሕፈትን: ነዚ ዝምልከት: ሓበሬታን ምምዘጋብን ይሕብር።

መውዓሊ / መጻወቲ ቆልዑት

ብዙሓት ቆልዑት ቅድሚ ናብ ትምህርቲ ምእታዎም: ናብ ሓደ ናይ ጸወታ ጋንታ (Spielgruppe) ይኣትዉ። ኣብዚ ሕጻናት ልዕሊ 3 ዓመት ዕድሜኦም ብዘይ ወለዲ ነንሕድሕዶም ንክላለዩን ክጻወቱን ይራኸቡ። ናብዚ መውዓሊ ምኻድ ብነጻ ድልየት ዝግበር ኮይኑ: ብምርጫኻ ዝግበር ኢዩ።እዚ ነቶም ቛንቛ ጀርመን ዘይዛረቡ ቆልዑት: ኣቐዲሞም ንክለማመዱ እዚ ጽቡቕ ኣጋጣሚ ኢዩ። እዚ ከኣ ናብ ትምህርቲ ንክኣትዉ መዳለዊ ይኸኖም። ነዚ ዝምልከት ክፍሊት: ካብ ቦታ ናብ ቦታ ይፈላለ: ገለ ክፋሉውን ናይቲ ከባቢ ምምሕዳር ይሸፍኖ። እዞን መውዓሊ ቆልዑትን ናይ ምምሕዳር ከባቢ ቤት-ጽሕፈትን: ነዚ ዝምልከት: ሓበሬታን ምምዘጋብን ይሕብር።

መዓልታዊ ስሩዕ መደብ / ቅርጺ

ብከፊል: ገለ ቤት-ትምህርታት: ንቆልዑት ካብ ትምህርቲ ወጻኢ ይእልዩን ይክናኸናን።ኣብ መዓልታዊ ቅርጺ (Tagesstruktur) ዘለውን ቤት-ትምህርታት: ቆልዑት ተመሃሮ ኣብ ግዜ ምሳሕ ኣብ ቤት ትምህርቲ ብምጽናሕ: ምስሎም ኣብኡ ክበልዑ ይከኣል።ድሕሪዚ ዕዮ-ገዛ እንተለዎም: ብሓገዝ ኣለይቲ: ክሰርሑ ይኸእሉ። ነዚ ዝምልከት ቀረባት ብወለዲ ይኸፈል። እዚ ክፍሊት: ኣብ ኩነታት ደምዝ ወለዲ ይምርኮስ። ቆልዑት ኣብዚ: ሓደ ወይ ብዙሕ መዓልታት ክኸዱ ይኸእሉ። እዚ ናይ መዓልታዊ ቅርጺ ዘለዎ ኣገልግሎት ምስ ናይ መዓልቲ ትምህርቲ (Tagesschulen) ሓደ ኣይኮነን: መዓልታዊ ትምህርቲ: 5 መዓልቲ ኣብ ሰሙን: ስሩዕ ፕሮግራም ትምህርቲ ክሳተፉ ኣለዎም።

ናይ መዓልቲ ስድራ: ቆልዓ ዝሕዙ ስድራ

ናይ መዓልቲ ስድራ: ቆልዓ ዝሕዙ ስድራ (Tagesfamilien) ዝበሃሉ: ንቆልዑት ኣብ ዝተወሰነ ናይ መዓልቲ ሰዓታት (መብዛሕትኡ ግዜ : ምሉእ መዓልቲ) ምስሎም ዝሕዝዎም ኢዮም።እዚ ቆልዑት ዝእለይሉ ኣገባብ: ንኣብ ምደባ ስራሕ ዝተዋፈሩ ወለዲ ኢዩ። ነዚ ዝምልከት ዘከፋፍሉ ትካላት ኣብ ከባቢቲ ምደባ ወለዲ ዝርከቡም ቦታ ይርከቡ።እዞን ትካላት ምስ ኩነታት ቆልዑት ዝሰማምዑ ኣቕርቦት ይሕብሩን: ንመጠን ክፍሊት ዝምልከት: ሓበሬታን መለክዒታትን ይዝርግሑ።

አላይት ሕጻን / አብ አድላዩ ግዜ

አብ ስዊስ ትሕቲ ዕድመ መንእሰያት፡ አብ አጋ ምሽትን፡ አብ ቀዳመ-ሰንበትን፡ ከም ተሓዝቲ/አለይቲ ቆልዑት ኮይኖም ይሰርሑ። ናይ ስዊስ ቀይሕ መስቀል (SRK) አብ ካንቶን አርጋው፡ ከምዚኦም ዝኣመሰሉ፡ሓደ ስልጠና ዝገበሩ፡ ተሓዝቲ/አለይቲ ቆልዑትም ዝርዝር ይዘርግሎን ይሕብርን። ነዚ አገልግሎት ዝህቡ መንእሰያት ክፍሊት ምሃብ ልሙድ ኢዩ። አብ ዘይተሓሰበ አጋጣሚ፡ ወይ ሽግር፡ ናይ ስዊስ ቀይሕ መስቀል (SRK) አብ ካንቶን አርጋው ናይ ሓደጋ/አጋጣሚ ሽግር፡ ተባሂሉ፡ ቆልዑት ይኣሊ ኢዩ። ንእብነት፡ ሓደ ካብ ወለዲ አብ ሕክምና ምስዝእቲ፡ እሞ ነቲ ቆልዓ ዝኣሊ ዋላ ሓደ እንተዘየሎ፡ አብዚ ይእለ። ክፍሊት ናይዚ ዝምለከት ወለዲ ይኸፍልዎ። ገለ ናይ ጥዕና ናይ ድሕነት ትካላት፡ ነዚ ወጻኢታት ዝሸፍና ኣለዎ።

ዝያዳ ሓበሬታ (ሊንክኣድራሻታት ብሮፕራት ቡለቲን)

www.hello-aargau.ch/ti/partnership-and-children/childcare

አባላት ስድራቤት ናብ ስዊስ ምምጻእ

አባላት ስድራቤት ናይ ሓደ ኣብ ስዊስ ዝነብር ሰብ፡ ከም ኩነታቶም ተራእዩ ናብ ስዊስ ክመጽኡ ይከኣል። ዘመድ ወይ መቐርብ ናብ ስዊስ መጺኡ ክበጽሓካ ምስዝደሊ፡ ከከም መበቐል ዓዶም ናይ መብጽሖ ሺዛ ክሕቱ ኣለዎም።

አባላት ስድራቤት ናብ ስዊስ ምምጻእ

ብመሰረቱ ናይ ቀረባ መቐርብ ዝኾኑ አባላት ስድራቤት፡ ዘመድ ወይ መጻምድቲ፡ ናይቲ ኣብ ስዊስ ዝነብር ሰብ መቐርብ ዝኾኑ፡ ናብ ስዊስ ንክመጽኡ መሰል አባል ስድራቤት ምትእኻኻብ (ምትእኻኻብ ስድራቤት, Familiennachzug) ኣለዎም። ነዚ ኣም አባላት ናብ ስዊስ ንምምጻእ፡ ኣብ መበቐል ዓዲ ናይቲ ኣብ ስዊስ ዝነብር ሰብ ይምርኾስ። ብግዝያዊነት ተቐባልነት ኣብ ስዊስ ምንባር ብናይ መንነት ኤፍ (Ausweis F) ዝነብሩ ሰባት ኣብ ፍሉይ ቅድመ-ኩነት አባላት ስድራ ከምጽኡ ይከኣል። በዓል ስልጣን ናይ ስደተኛታትን ምውህሃድን፡ ናይ ካንቶን (Amt für Migration und Integration) ነዚ ዝምልከት ውሳኔ የሕልፍን፡ ዘድሊ ናይ ሰነድ ምምላእን፡ ኣፈጻጽማ መስርሕ ናይቲ ጉዳይን ዝምልከት ሓበሬታ ይህብን። ተጠንቀቕ፡ ስድራቤት ምምጻእ ኣብ ዝተወሰነ ግዜ ክፍጸም ይግባእ። እዚ ኣብ ንእሽቲ ቅልዑት ሓጺር ኮይኑ ኣብ ዓበይቲ ግን ብተዛማዲ (ብፍላይ ኣብ መጻምድቲ) ንውሕ ዝበለ ዩ።

ምድላው / ምቕርብ ንመርዓ

ኣብ ስዊስ ዝነብር ሰብ፡ ካብ ደገ ክምርቦ/ክትምርቦ ምስዝድለ፡ ነቲ ኣብ ደገ ዘሎ መጻምድቲ፡ ንክምርቦ/ክትምርቦ፡ ናይ መመርዕዊ ፍቓድ ንምድላው መርዓ (Vorbereitung der Heirat) ተባሂሉ ፍቓድ ሺዛ ክሕተተሉ/ላ ይከኣል። እዚ ፍቓድ ነቲ ኣብ ደገ ዘሎ ሰብ ኣብ ስዊስ መጺኡ ንክምርቦ የኽቐል። በዓል ስልጣን ናይ ስደተኛታትን ምውህሃድን፡ ናይ ካንቶን (Amt für Migration und Integration) ነዚ ዝምልከት ውሳኔ የሕልፍን፡ ዘድሊ ናይ ሰነድ ምምላእን፡ ኣፈጻጽማ መስርሕ ናይቲ ጉዳይን ዝምልከት ሓበሬታ ይህብን።

ናብ ስዊስ መእተዊ / መምጽኢ ሺዛ

ንብዙሓት ዜጋታት ናይ ወጻኢ ሃገራት፡ ናብ ስዊስ ዘመድ ወይ ስድራቤት፡ ኣዕሩኽ ንምርኣይ ክመጽኡን መእተዊ ሺዛ ክረኽቡን ቀሊል ኣይኮነን። ነዚ ንምቕላል፡ እቲ ኣብ ስዊስ ዝነብር ሰብ፡ ናይ ዕድመ ጽሑፍ ክገብረሎምን፡ ናይ ገንዘባዊ ሓገዝ ዝምልከት ውሕስነት፡ ከም መሰረታዊ ናይ ናይ ገንዘባዊ ሓገዝ ውሕስነት መረዳእታ/መረጋገጺ (Verpflichtungserklärung) ክገብረሎም የድሊ። ኣብ ወጻኢ ዝርከብ ወኪል ናይ ስዊስ ነዚ ዝምልከት ውሳኔ የሕልፍን፡ ዘድሊ ናይ ሰነድ ምምላእን፡ ኣፈጻጽማ መስርሕ ናይቲ ጉዳይን ዝምልከት ሓበሬታ ይህብን። ነዚ ዝምልከት ሓበሬታ ኣብ ቤት-ጽሕፈት ስደተኛታትን ምውህሃድን (Amt für Migration und Integration) ናይ ኑብሲ ወክፍ ካንቶን ብዝርዝር ይርከብ።

ዝያዳ ሓበሬታ (ሊንክ ኣድራሻታት ብሮፕራት ቡለቲን)

www.hello-aargau.ch/ti/partnership-and-children/family-reunification

ግጭት / ዘይምርድዳእ

ግጭት ወይ ዘይምርድዳእ ኣብ መንጎ ክልተ ተጻመድቲ ወይ ስድራ-ቤት ምስዘጋጥም፡ ዝተፈላለዩ ናይ ምኽሪ ትካላት ይሕግዱ። ጎነጽ ኣብ ውሽጢ ስድራ ቤት ወይ ኣብ መንጎ ተጻመድቲ፡ ብሕጊ ኩልኩል እዩ።

ግጭት ኣብ መንጎ መጻምድቲ

ኣብ መንጎ ክልተ መጻምድቲ ወይ ስድራ-ቤት ግጭት ወይ ዘይምርድዳእ ምስዘጋጥም፡ እቶም መጻምድቲ ወይ ኣባላት ስድራ-ቤት፡ ናይ ክኢላታት ኣማኸርቲ ከይዶም ሓገዝ ክሓቱ (Eheberatung) ይኽእሉ እዮም። እዚ ፍሉይ ናይ ምኽሪ ትካል፡ ዘሎ ጸገምን ሽግርን ኣብ ምፍታሕ ይሕግዱ። ናይ መጀመርታ ምዝርራብ ነዚ ዝምልከት፡ ብነጻ ወይ ብሕሱር ዋጋ እዩ። ኣብ ኩሉ ዞባታት፡ ነዚ ዝምልከት ፍሉይ ናይ ምኽሪ ትካል ኣሎ።

ግጭት ወይ ዘምርድዳእ ናይ ስድራ-ቤት

ኣብ ገለ ቆልዑት ዘለዎን ስድራ-ቤታት ግጭት ምስዘጋጥም፡ ኣዝዩ ኣሸጋሪ ኩነታት ከጋጥም ይኽእል፡ ንወለድን ንቆልዑትን ከኣ ብዙሕ የሸግር።ኣብ ከምዚ ኩነታት፡ ወለዲ ናይ ግድን ሓገዝ ዝረኽቡሉ መንገዲ ከናድዩ ይግባእ። ኣብ ናይ ወለዲ ወይ ስድራ ቤት ናይ ምኽሪ ትካላት (Familienberatungsstelle) ፡ ብውልቂ ብምኽድ ምኽሪ ምሕታት ይከኣል። ኣብ ናይ ወለዲ ናይ ሓድጋ ተለፎን ምድዋል (Elternnotruf)፡ ዘማኽሩ ሞያዊያን ክኢላታት፡ ብተለፎን ወይ ብመልእኽቲ፡ ናይ መዕበያ ቆልዑት ዝምልከት ሕቶታት፡ ዝምልከት ክንክንን፡ ንውላዶም ክገብርዎ ዝግባእ ነገራትን፡ ብቁጽሪ ተለፎን (0848 35 45 55) (ብነጻ፡ ብዘይ ገለ ክፍሊት) www.elternnotruf.ch) ኩሉ ሓበሬታ ከርከብ ይከኣል። ቆልዑትን ትሕቲ ዕድመ መንእሰያትን፡ ብተለፎን፡ ኢ-መይል፡ SMS ወይ Chat ኣብ ናይ ቆልዑት ናይ ሓድጋ ምድዋል (Kindernotruf) ይውከሱ (ተለፎን፡Telefon 147 (ብነጻ), www.147.ch) ምኽሪ ይረኽቡ።

ጎነጽ ኣብ ገዛ

ኣብ ስድራ-ቤት፡ ጎነጽ ምፍጻም፡ ገበንን ተነቓፊ ግዳይን ከምዝኾነ፡ ብወግዲ ዝፍለጥ እዩ። ጎነጽ ዝፍጽም ሰብ፡ መጠን ናይቲ ጎነጽ ብዘየገድስ፡ ብሕጊ ይቕጽዕ። ኣብዚ ኩሉ ጎነጽ ኣብ ልዕሊ ሰበይቲ፡ ሰብእይ ወይ ውሉድ፡ እንተተፈጸሙ ኩሉ ከም ገበን ተራእዩ ኣብ ሕጊ ይቕርብ። ናይዚ ጉዳይ ሰበ-ስልጣን ብገዛእ-ርእሶም ኣብዚ ጉዳይ፡ ገለ ግጭት ወይ ጎነጽ ኣብ ስድራ-ቤት ምስዘጋጥም፡ ንጡፋት ክኾኑ ይግባእ። ንግዳይ ናይቲ ጎነጽ፡ ብነጻ ዝወሃብ ኣገልግሎት ምኽሪን፡ ብእምነት ዝተሓዘ፡ ምስጢር ናይ ስድራ፡ ብምዕቃብ፡ ዝተፈላለዩ ሓገዝ ከምዝረከብ ይግባእ። ኣብ ፍሉይ መንበሪ ገዛ ወይ መዕቆቢ ገዛ(ናይ ደቂ ተባዕትዮ ወይ ደቀንስትዮ) (Frauenhaus / Väterhaus) ደቀንስትዮ ወይ ደቂተባዕትዮ ምስ ደቆም፡ንግዜኡ ክዕቆቡን፡ ክነብሩን ይከኣል። ኣብ ናይ ደቀንስትዮ መዕቆቢ ገዛ፡ ናይ ጎነጽ ግዳያት ዝኾና ደቀንስትዮ 24 ሰዓት ብነጻ ብቁጽሪ ተለፎን፡ 062 823 86 00 ክድውላ ይከኣል። ቆልዑትን ትሕቲ ዕድመ መንእሰያትን፡ ብናይ ቆልዑት ናይ ሓድጋ መድዋሊ፡(Kindernotruf) ክውከሱ (ተለፎን 147 (ብነጻ), www.147.ch) ይከኣል። ለ ካብ ኣባል ናይ ስድራ-ት ምፍርራሕ ዘጋጠሞ፡ ብተፎን 117 ናብ ፖሊስ ክድውል ይኽእል። እዚ ነቲ ገበን ምፍርራሕ ዝገበረ ወይ ዝፈጸመ ብ፡ ካብ ገዛ ንነዊሕ ገዛ ከምዝወጽእ፡ ይግባእ።

ዝያዳ ሓበሬታ (ሊንክኣድራቫታት ብሮፕራት ቡለቲን)

www.hello-aargau.ch/ti/partnership-and-children/conflicts